

Mestres de pel·lícula

Fitxa de la pel·lícula "Ni un de menys" adreçada als pares

Fitxa tècnica

Títol original: *Yi ge dou bu neng shao*.

Durada: 1 hora i 46 minuts.

País i any de producció: Xina, 1999.

Direcció: Zhang Yimou.

Interpretació: Richard Dreyfuss, Glenna Headly, Jay Thomas, Olympia Dukakis, William H. Macy.

De què va la pel·lícula?: té tretze anys, vint-i-vuit alumnes i un guix per fer cada classe. Es diu Wei i, tot i la seva edat, ha de substituir el mestre d'una escola rural de la Xina durant un mes. Ell li demana que no perdi cap alumne, ja que la pobresa obliga més d'un milió de nens a l'any a abandonar l'escola per treballar. Si ho aconsegueix, com a recompensa li donarà 50 yuans. Però és ella la que davant l'adversitat, va canviant les prioritats. La que converteix les dificultats en reptes. La que utilitzarà els mateixos reptes per educar. Des de la vida i des del compromís. Aquesta pel·lícula ens permet anar a l'essència: a la importància de l'actitud. Perquè depenent de com mirem el món, fins i tot amb poc es pot aconseguir tot.

La convidada: Pilar Ugidos és mestra i directora de l'Escola Miquel Bleach de Barcelona, ha estat formadora en temes de diversitat, gestió de canvi de conductes, treball en equip i comunicació.

(2008) i *La bellesa de sentir. De les emocions a la sensibilitat* (2015).

Continguts que es treballen

Aquesta fitxa ha estat creada per l'equip de Catorze amb la voluntat d'estimular entre els pares un debat ric, engrescador i obert que ens ajudi a educar millor. Els continguts principals que treballarem a través de la pel·lícula *Ni un de menys*, així com de les reflexions i interpretacions recollides durant la sessió del cicle *Mestres de pel·lícula*, són:

- L'actitud: com encarem les dificultats?
- El compromís, la tenacitat i la humilitat.
- El sentit de la possibilitat, la perseverança, la força de voluntat i la determinació.
- La importància de cuidar les relacions.
- La diferència entre dir i fer, entre retenir i recuperar, entre autoritat i confiança.
- L'aprenentatge significatiu: com resollem els problemes de la vida real i de forma pràctica.
- La connexió i la motivació.
- La importància dels recursos humans i materials.
- El treball en equip i l'atenció a la diversitat.
- La força de la intuïció.
- Com ens responsabilitzem de l'educació.
- La influència que tenen els pares i els mestres en els fills.
- L'escola rural i les aules que treballen amb nens de diverses edats.
- Com la flexibilitat ens permet adaptar-nos a cada situació.
- La importància de fer una escolta atenta.

Abans de veure la pel·lícula, què en penses, d'això?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat previ al visionat de la pel·lícula:

Creus que una nena de 13 anys podria fer de mestra? Per què?

Un mestre neix o es fa?

Es pot educar amb pocs recursos?

Qui s'ha d'implicar en l'educació?

Quina relació tens amb l'escola? Com creus que podries millorar-la?

Com cuides les relacions amb els fills?

Des de quina distància creus que s'han d'educar els fills?

Creus que els pares han de ser flexibles?

Com creus que els fills poden aprendre a ser conseqüents dels seus actes?

Els fills aprenen més pel que els pares diuen o pel que els pares fan?

Creus que és necessari que els pares s'ho passin bé educant?

Com creus que els pares poden reforçar l'autoestima dels fills? I la seva?

Què creus que haurien d'esperar els pares dels fills?

I després?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat previ al visionat de la pel·lícula:

Què t'agrada de la Wei i què no?

Amb quins verbs definiries la seva acció educativa?

Després de veure-la, què en penses ara: un mestre neix o es fa?

Com guia la classe la Wei? Creus que sap trobar la distància adequada? Per què?

Al principi els nens no fan cas a la Wei, fins i tot no volen anomenar-la mestra. Com creus que es guanya la confiança dels alumnes?

Quina diferència hi ha entre l'actitud inicial de la Wei i la final? Per què creus que canvia les prioritats? En quin moment comença a fer el canvi?

Quines diferències veus entre els dos professors? Quines coses tenen en comú?

En aquesta pel·lícula, què és més efectiu el treball en equip o l'individual? Es podria relacionar amb la realitat dels centres educatius?

Creus que pot ser positiu barrejar alumnes de diversos edats en una mateixa classe? Per què?

En relació a la pel·lícula, quina valoració fas de la societat amb què conviu l'escola? Es responsabilitza de l'educació?

Quina relació hi ha entre l'escola i les famílies dels alumnes?

Què signifiquen per a ells els guixos i la pissarra? Representen el mateix que per a tu?

Quina funció i quin poder té la televisió en aquesta pel·lícula?

Què en penses de l'acabament de la pel·lícula?

Què creus que passarà quan torni el professor Gao?

Per què creus que la Wei sense tenir recursos al final se'n surt?

Deu interpretacions d'escenes

T'oferim una selecció de deu interpretacions que van sorgir durant el debat a través de la participació del públic, de Pilar Ugidos i de Carles Capdevila i que conviden a reflexionar, a suggerir noves idees i a enriquir un possible debat.

1. La Wei ensenya matemàtiques a partir de problemes reals. “Com una mestra que comença amb un bagatge tradicional, a qui el mestre Gao li demana que faci copiar textos i que canti, es deixa portar per la intuïció. Treballa amb problemes reals i busca solucions. Apropa la vida als nens i estimula l'aprenentatge significatiu. Ens mostra la necessitat que els nens vegin una utilitat en allò que aprenen, i com els mestres contínuament s'han d'anar reinventant per poder-se adaptar a cada situació.”

2. Els alumnes i la mestra van a la fàbrica de totxanes per reunir els diners necessaris. “D’alguna manera estan treballant per projectes. El projecte seu és real i proper: recuperar un alumne. A partir d’aquí, s’estimula el treball en equip: hi ha un objectiu comú en què s’involucra tothom. És per això que el camí cap a l’escola, quan tornen d’haver aconseguit els diners a la fàbrica de totxanes, sembla que sigui una festa. Compren una coca-cola i se la reparteixen: tant l’esforç com la recompensa es comparteix.”

3. Quan la Wei es presenta a casa del Zhang i parla amb la seva mare, per preguntar-li on és el seu fill. “Fa el paper d’educadora social. Ens ensenya que si els mestres no creen un lligam amb la família, difícilment podrem resoldre sols temes que transcendeixen l’escola. Que sense aquesta empatia, suport i confiança és impossible educar. Hi ha d’haver un compromís. Primer, els mestres s’haurien d’informar sobre què passa i després valorar què fan. A més a més, aquesta escena ens mostra com sovint els alumnes que donen més problemes al darrere tenen unes realitats molt dures. Hem de ser conscients del que estan vivint cada dia. És important que la mirada del mestre sigui àmplia per no simplificar realitats ni caure al tòpic o a l’etiqueta.”

4. Quan la portera de la televisió es nega a ajudar la Wei, aferrant-se a la normativa. “Una característica de les bones persones és la flexibilitat responsable. Moltes vegades hem de canviar coses: vam acordar això, però potser en aquest cas ho haurem de canviar. La flexibilitat no és arbitrarietat, sinó tenir arguments per poder explicar per què has pres una decisió. Una de les coses pitjors per a l’educació és la rigidesa. Perquè a vegades hi ha situacions delicades i hem de fer excepcions amb els alumnes.”

5. A l’escena final, quan els nens demanen a la Wei que escrigui a la pissarra, però ella demana que ho facin ells, que cadascú hi escrigui una paraula. “Com retorna sempre el protagonisme als alumnes i com ajuda els qui tenen dificultats: la petita no sap escriure, així que l’agafa en braços perquè faci un dibuix. Podria representar l’atenció a la diversitat, la implicació de tots i la importància que els mestres i els pares estiguin en segon terme.”

6. Quan a la classe hi ha molt de rebombori perquè el Zhang ha pres el diari personal d’una nena. La Wei demana a en Zhang que llegeixi en veu alta el que hi ha escrit: una descripció detallada de com el mestre Gao cuidava cada guix. El valor que els hi donava. La impotència i la tristesa que sent després que en Zhang i la Wei els trenquessin tots. “És el moment en què la Wei fa el clic: fa una escolta atenta de la situació i la sap interpretar com una oportunitat per educar. A la nit exigeix al Zhang que pagui els guixos. La Wei no és de discursos: parla poc i fa molt. A vegades podem fer molts sermons però al final el que transmet són els actes, els fets. Hem d’aprendre que la comunicació es basa en l’escolta, més

que en la parla. Que segons les eines que tinguis et pots adaptar a cada nen d'una manera o d'una altra. Que sovint no cal fer el gran discurs, ni ser molt divertit o èpic. A vegades només cal un gest, estar atents i saber què necessiten i què podem donar. És a dir, que no hi ha un perfil determinat de bon mestre ni de bon pare.”

7. Quan la Wei pregunta a tots els homes que porten ulleres si són els caps de la televisió. “La Wei té el sentit de la possibilitat i de la perseverança, lluita fins al final. A vegades ens trobem amb situacions en què tiràriem la tovallola o diríem: no puc més. Però és molt important ser optimistes i intentar-ho una vegada i una altra. Hem de tenir força de voluntat malgrat que no vegem el resultat o no ens el reconeguim. I iniciativa, no hem d'esperar que ens vinguin a ajudar. El seu compromís ens ensenya que quan un fill té un problema mai podem tapar-nos els ulls. Ni tampoc limitar-nos a jutjar-lo: dir que és un mentider o que és dolent. Sigui com sigui el nen, hem de saber tractar-lo. Com pitjor sigui, més repte ha de ser per a nosaltres. Hem d'estar al seu costat incondicionalment.”

8. Quan la Wei parla per la televisió dirigint-se al Zhang. “Els pares haurien de mostrar que es preocupen per allò que els passa als fills. I quan arriben de l'escola, en comptes de preguntar quins deures tenen, preguntar-los si estan bé. ”

9. Quan la mestra no sap resoldre alguns problemes matemàtics. “Els fills cal que vegin les nostres febleses i mancances, i no les hem d'amagar. Perquè equivocar-nos ens fa més humans i pot ser una oportunitat per apropar-nos més a ells.”

10. Quan la Wei arriba a la ciutat i el busca per tot arreu, d'una forma incondicional, sense perdre l'esperança. “És una pel·lícula que ens permet anar a l'essència: l'objectiu és recuperar un alumne, que hi sigui. La sortida del Zhang és física, però a les escoles i als instituts tenim moltes fugides psicològiques: alumnes que els costa molt involucrar-se en l'aprenentatge. Com actuem els pares davant d'aquesta realitat?”

Deu reflexions interessants

T'oferim una selecció de deu reflexions que van sorgir durant el debat a través de la participació del públic, de Pilar Ugidos i de Carles Capdevila i que conviden a reflexionar, a suggerir noves idees i a enriquir un possible debat.

1. "Als fills se'ls ha d'estimar, això és el més important de tot."
2. "Una forma de donar seguretat als fills és posant-los límits quan toca."
3. "Més que imposar càstigs, els nens han d'aprendre a ser conseqüents dels seus actes. És així com aprendran a ser responsables de la seva vida."
4. "Educar és més una qüestió de relacions que de tècniques, d'actitud que de coneixement, de valors que de grans paraules."
5. "Els pares hem de mantenir el sentit de la possibilitat. Perquè els resultats de com estem educant ara potser no apareixeran fins d'aquí a deu anys."
6. "Els nens aprenen pel que fem i no pel que diem."
7. "Massa sovint els alumnes es valoren segons les qualificacions de l'examen, no segons l'actitud."
8. "A la vida ni hi ha respostes per a tot, ni hi ha veritats absolutes. Els dubtes estan per experimentar i per resoldre'ls."
9. "Quins són els aspectes determinants en l'aprenentatge? Ni són les tècniques ni els coneixements, encara que siguin importants, són les relacions que tenim amb els nens."
10. "No sempre aconseguim el que volem, però que no sigui perquè no ho hem intentat."